

תוספת והבהרה לסקירת דיוני הוועדה לאתיקה מקצועית שהתפרסמה בגיליון 81, במדור "מן האיגוד"

להגדרת המקצוע (כמו אצלנו, סיום לימודים ורישום בפנקס), יש בחוק הפסיכולוגים התייחסות למעמד מומחיות בתחומים שונים (קליני, התפתחותי, שיקומי וכדומה), ומי שעמד בבחינות המתאימות ונרשם בפנקס המומחיות - יכול לציין את מקצועו כפסיכולוג קליני, פסיכולוג התפתחותי וכדומה. בעבודה סוציאלית זה עדיין לא קיים.

יתר על כן, מאחר שהמושג "קליני" אינו מוגדר כלל, עולה השאלה מי רשאי לכנות עצמו עו"ס קליני. האם רק מי שסיים לימודים לתואר שני בבית ספר לפסיכותרפיה מתקדמת? האם גם מי שלמד במסלול קליני לתואר השני או לראשון ולא חשוב מהי מהות העיסוק שלו כיום? או אולי כל מי שעוסק בטיפול בדרך זו או אחרת (כשגם המושג "טיפול" אינו מוגדר וברור)? בהיעדר הגדרה ברורה בחוק ונהלים אובייקטיביים שיאשרו את התואר "עו"ס קליני", לא ניתן לציין תואר זה ליד שם העובד. לחיזוק הטענה, ראו את הבעייתיות הגדולה הקיימת בארץ בתחום ה"פסיכותרפיה", כשבהיעדר חוק הפסיכותרפיה יכול כל אדם, גם אם סיים קורס מזורז בן שלושה חודשים או סתם חושב שיש לו כישורים מיוחדים, להכתיר עצמו כפסיכותרפיסט.

ולכן, בלי לפגוע חלילה בכל העובדים הסוציאליים שטרחו ולמדו ואכן עוסקים בטיפול, הרי שאת כישוריהם ומיומנותם אפשר תמיד לציין בהרחבה בשורה שמתחת לתואר המקצועי. כלומר, ישראל ישראלי, עו"ס, ומתחת לכך - בוגר תואר שני במסלול קליני או כל ציון דומה אחר.

החלטת הוועדה לאתיקה מקצועית, כפי שפורסמה בגיליון הקודם, לראות בתואר "עו"ס קליני" תואר שאינו מוכר על ידי החוק ושמוטב לא להשתמש בו, זכתה לתגובות רבות - בעל פה ובכתב. מצאתי כי ראוי לחדד נושא זה ולהבהירו.

אין בהחלטת הוועדה כדי לערער ולפגוע בהכשרתם ובמיומנותם של העובדים הסוציאליים, כולל מי שלמדו לתואר ראשון או שני במסלול קליני או בכל הכשרה אחרת. ההחלטה מבוססת על החוק היבש, חוק העובדים הסוציאליים, שתרם ללא ספק תרומה גדולה למעמד המקצועי של העובדים, אך בד בבד חישק את המקצוע והטיל עליו מגבלות. העניין האתי הוא למעשה נגזרת של החוק. מאחר שהדבר אסור על פי חוק, הרי שהאתיקה מחייבת את העובדים לא להפר את החוק, ובמקרה זה - לא לציין עצמם בתואר שהחוק לא מכיר.

חוק העובדים הסוציאליים מגדיר באופן ברור מי רשאי לשאת את התואר עובד סוציאלי (סעיף 2 בחוק). הגדרה זו באה כדי למנוע ממי שאינו עומד בכללים לראות עצמו עובד סוציאלי, גם אם הוא "עוסק ברווחה" או יש לו לב רחב ונשמה טובה והוא מסייע לזולת. במקביל, מרגע ששם המקצוע הוגדר בחוק, אי אפשר לשנותו ולא ניתן להוסיף עליו תוספות שונות, אלא אם החוק יתיר זאת. יוצא מכך שהחוק מכיר רק את התואר "עובד סוציאלי", וכל תוספת אחרת היא מנוגדת לחוק.

מי שתוהה מדוע אצל עמיתינו הפסיכולוגים המצב שונה, ראוי שיעיין בחוק הפסיכולוגים ויראה כי מעבר